

گام دوم در مسیر زیرساخت‌های توسعه‌ای مناطق آزاد با هدف اثرگذاری بیشتر بر معادلات اقتصاد منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران



■ سعید محمد

مشاور رئیس جمهور و دبیر شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی

از ظرفیت‌ها، مزیت‌ها و فرصت‌های متنوع و چند بعدی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی است که می‌تواند علاوه بر رونق فضای کسب و کار شرکت‌های نوپای فن‌آور، نوآور و دانش‌بنیان و بویژه کسب و کارهای نوین؛ توانمندی‌های ملی و قابلیت جذب ظرفیت‌های موجود در کشورهای منطقه را نیز دارا باشد. براین اساس مناطق آزاد جمهوری اسلامی ایران در این مسیر می‌تواند به مرکز ثقل شرکت‌های دانش پایه و فن‌آور محور کشورهای خاورمیانه و اوراسیا تبدیل گردد.

نکته حائز اهمیت اینکه آنچه دبیرخانه شورای عالی و مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران ظرف یک سال گذشته وجه همت خود قرار داده را می‌توان در شاخص‌هایی چون اعمال سیاست‌های فساد ستیزی در قالب بازگشت املاک و اراضی به بیت المال با ارزش ۱۳۳ هزار میلیارد تومان، دستیابی به تراز تجاری مثبت در میزان واردات و صادرات مناطق آزاد، افزایش ۵۸ درصدی جذب طرح‌های سرمایه‌گذاری در این مناطق و همچنین در اولویت قراردادن پیوسته‌های فرهنگی و اجتماعی به طرح‌های سرمایه‌گذاری و زیرساختی مناطق آزاد به همراه رشد شاخص حضور گردشگران در تعطیلات نوروزی ۱۴۰۱ مشاهده کرد؛ در نتیجه علاوه بر تمرکز بر اولویت‌های زیرساختی و حمایت از سرمایه‌گذاران، توجه به مؤلفه‌های مختلف فعالیت‌های اقتصادی و خدماتی که تکمیل کننده زمینه‌ها و فرصت‌های مختلف عملکردی مناطق آزاد تجاری صنعتی کشور محسوب می‌شود نیز در دستور کار قرار گرفته است. در پایان یادآور می‌شود پروژه‌های افتتاح شده و طرح‌هایی که عملیات اجرایی ساخت آنها آغاز شد در قالب اجرای سیاست‌های راهبردی رهبر معظم انقلاب و ریاست محترم جمهور در خصوص توسعه همکاری‌های منطقه‌ای است و براین مبنای استراتژی گسترش و افزایش زیرساخت‌های سخت افزاری و نرم افزاری توسعه همکاری‌ها با کشورهای عضو کریدور شمال-جنوب و اتحادیه اقتصادی اوراسیا در دستورکار قرار دارد. موضوعی که در خصوص فرصت‌های بی‌نظیر ناشی از برگزاری بزرگترین رویداد ورزشی منطقه یعنی جام جهانی فوتبال در کشور قطر، در مناطق آزاد جنوبی کشورمان نیز در حال اجرا می‌باشد. امری که معطوف به ظرفیت‌های گردشگری و توریستی مناطق آزاد کیش و قشم است و یقیناً در ادامه در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی دیگر در ارتباط با تمام کشورهای منطقه و سازمان‌های منطقه‌ای همچون اگو، دی هشت، سازمان همکاری شانگهای و سازمان همکاری اسلامی که جمهوری اسلامی ایران عضو آنها می‌باشد نیز تداوم پیدا خواهد کرد.

البته باید توجه داشت که برای توسعه مناطق آزاد نیاز به همکاری نزدیک همه دستگاه‌های اجرایی و همچنین قوای مقننه و قضائیه است و باید فهم مشترکی از ظرفیت‌های مناطق آزاد در بین مسئولان امر ایجاد شود تا بتوان معافیت‌ها و مشوق‌های مناطق آزاد را مجدداً احیا و حکمرانی متمرکز را در این مناطق ایجاد نمود که البته در حال حاضر به دلیل اینکه دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد از جایگاه خوبی برخوردار نیست، پیگیری موضوعات فوق الذکر با سختی در حال انجام هستند.

افتتاح و آغاز عملیات اجرایی ۷۱ طرح سرمایه‌گذاری، عمرانی، تولیدی، خدماتی در دومین مرحله از افتتاحیه‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور در دولت مردمی آیت‌الله رئیسی، در عرض حدود یکسال از دور جدید فعالیت‌های این مناطق در هفته دولت، بیانگر عزم جدی این بنگاه‌های حمایتی و راهبردی اقتصاد کشورمان در راستای ایفای نقش بیشتر در معادلات و همکاری‌های اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشورهای منطقه است.

براین اساس ۵۱ طرح عمرانی - زیرساختی، تولیدی - صنعتی با ارزش سرمایه‌گذاری ۶۳۰۰۷ میلیارد ریال در این مناطق مورد بهره‌برداری قرار گرفته و در عین حال به‌صورت همزمان شاهد شروع عملیات اجرایی احداث ۲۰ طرح سرمایه‌گذاری با حجم سرمایه‌گذاری ۱.۱۱۷.۸۲۰ میلیارد ریال بودیم. قطعاً افتتاح طرح‌های عمرانی - زیرساختی در زمینه‌های عمران روستایی، شهری، زیرساخت‌های بندری، فرودگاهی، سلامت و ورزش تأثیر قابل توجهی در جبران عقب ماندگی‌های برجای مانده از گذشته و ایجاد زیرساخت‌های جدید برای فرصت‌های نوین سرمایه‌گذاری و فعالیت اقتصادی یک راهبرد آینده نگرانه در مسیر جذب و نگاهداشت طرح‌های سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود.

در ارتباط با تنوع حوزه فعالیت این طرح‌های سرمایه‌گذاری در حال افتتاح می‌توان به گستره‌ای از واحدهای تولیدی پوشاک، مواد غذایی، صنایع شیمیایی، کشاورزی (کشت گلخانه‌ای، هیدروپونیک و صنایع وابسته)، آرایشی - بهداشتی، الکترونیک، قطعات خودروهای سبک و سنگین، صنایع فولادی و سلولوزی اشاره کرد.

از طرف دیگر در میان طرح‌های مزبور، برخی از کارخانجات، طرح‌های توسعه خود را به‌صورت رسمی در مدار افزایش تولید قرار می‌دهند، این مهم به این معناست که نه تنها کسب و کارهای تولیدی مناطق آزاد از رکورد ناشی از تحریم و کرونا خارج شده‌اند بلکه با مجاهدت جهادگران اقتصادی مناطق آزاد، وارد دوران گسترش فعالیت‌های خود نیز شده‌اند. دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در راستای اجرای منویات رهبر معظم انقلاب که در قالب بیانیه راهبردی گام دوم انقلاب و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی مستظهر شده، اقدام به ایجاد فضای ذهنی و فهم مشترک میان نهادها و ارگان‌های مختلف با بهره‌گیری از فرصت انعقاد تفاهمنامه‌های همکاری دو جانبه نموده تا اتمسفر و اکوسیستم مناطق آزاد تجاری صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی با هم‌افزایی میان نهادهای فرصت‌های رشد و توسعه بیش از پیش داشته باشد.

در این راستا با تهیه راهبردهای تخصصی برای هر منطقه و تهیه شاخص‌های مربوطه و تبدیل به برنامه‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت طرح تحول فرهنگی و اقتصادی مناطق آزاد در دست اقدام است. از مهم‌ترین تفاهمنامه‌های منعقد شده می‌توان از دانشگاه‌ها و وزارت تعاون در حوزه‌های پژوهش‌های علمی و ارتقای استانداردهای زیست بوم کاری مناطق آزاد نام برد. اما تفاهمنامه با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری ناظر بر ایجاد و توسعه اکوسیستم نوآوری و تجاری‌سازی دانش، نوآوران و پژوهشگران کشورمان با بهره‌گیری

- ۳ رکوردشکنی‌های مناطق آزاد و ویژه در دولت سیزدهم....
- ۴ گام برای بین‌المللی کردن مناطق آزاد ایران.....
- ۶ رویکرد برای تحول فرهنگی و اجتماعی مناطق آزاد.....
- ۱۰ کاهش مشوق‌ها به نفع رقبای ایران است.....
- ۱۲ تعبیر رؤیاهای دیرینه جزیره زیبای قشم.....
- ۱۶ احداث شهر فرودگاهی ۵۰۰ میلیون دلاری در قشم.....
- ۱۸ پلن A و B برای جام جهانی قطر.....
- ۲۳ طرح‌های بزرگ با نقش آفرینی در اقتصاد ملی.....
- ۲۴ تبدیل چابهار به قطب سوم پتروشیمی کشور.....
- ۲۵ طرح‌های منطقه آزاد چابهار.....
- ۲۶ منطقه آزاد انزلی حلقه اتصال ایران با اوراسیا.....
- ۲۸ آغاز اجرای ۱۷ طرح ۷۵۸ میلیارد تومانی.....
- ۳۱ ۲ هزار میلیارد تومان پروژه سهم منطقه آزاد ماکو.....

ایران ویژه‌نامه «مناطق آزاد»

صاحب‌امتیاز
سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی

سردبیر

کمیل نقی‌پور

معاون سردبیر

محمد ملاعلی اکبری

دبیر ویژه نامه

سیاوش رضایی

دبیر اجرایی تحریریه

مهدی کلهرنژاد

صفحه‌آرایی

حجت حکیمی (دبیر)، مهدی بخشی

تصحیح

محسن جانی‌پور

عکس

ابوالفضل نسایی (مدیر)، رضا معطریان، سجاد صفری، علی

محمدی، علیرضا صوت‌اکبر

آرشیو

ابراهیم حیدری، شیدا میروهابی و زینب نجفی

ادیت عکس

محمد آقارضا و سید جواد شریفی

نشانی

تهران، خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸

صندوق پستی ۵۵۳۸-۱۵۸۷۵

تلفن: ۸۸۷۶۱۷۲۰ - نامبر: ۸۸۷۶۱۲۵۴

لینتوگرافی، چاپ و صحافی

موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران

www.iran-newspaper.ir

editorial@iran-newspaper.ir

ایران اقتصادی:

www.ireconomy.com